

ספר

לקוטי הלכות

המבואר

על שלחן ערוך
אורח חיים

א

השכמת הבוקר
נטילת ידים שחרית
ציצית

יגדל דעה

בגור החיים

חושן משפט

לבגד העזר

הַקְדָּמָה לַהֲלָכָה א

[תַּמְצִית הַמֵּאָמֵר שֶׁעָלֵינוּ מִיוֹסֵד הַהֲלָכָה]

במאמר זה (לקוטי מוה"ר"ן סימן רפג - 'אזמניה') מבואר איך יכול האדם הרחוק מהשם יתברך לשוב בתשובה ולזכות להתקרב לה', וכן לקרב את חברו ולהחזירו בתשובה לה'.

לְדוֹן אַחֵרִים לְכַף זָכוֹת

את הזכות שלו למעלה, וממילא יוכל לחזור בתשובה ולעמוד במקום אחר ממה שהיה עומד עד עתה בריחוק מהשם יתברך.

(א) צריך לדון כל אדם לכף זכות, ואפילו מי שהוא רשע גמור צריך לחפש ולמצוא בו איזה מעט טוב שבאותו המעט טוב הוא אינו רשע.

(ד) ואפילו אם כאשר מסתכל על אותה הנקודה טובה, הוא רואה שהיא מלאה בפניות וחסרונות ואינה נקודה שלמה, בכל זאת יחפש ויבקש וימצא איך יש בתוך אותה המצוה איזה נקודה טובה שהיא לשם השם יתברך, שהרי לא שייך לומר שאין בה משהו טוב נקי להשם יתברך, ועל ידי זה שמחבר עצמו לאותה הנקודה טובה, יזכה באמת לדון עצמו למעלה לכף זכות ויוכל לחזור בתשובה שלמה.

ענין הלימוד זכות המתבאר במאמר זה איננו במובן הפשוט לומר שהעבירה איננה עבירה, אדרבא צריך מאוד להיזהר מלהכשיר עבירה, אלא הכוונה היא, שצריך למצוא איזה משהו טוב שעשה, שעל ידי אותו מעט טוב הוא עדיין קשור להשם יתברך ולא התנתק ממנו. שהרי כל יהודי יש בו משהו טוב, כי אי אפשר שלא עשה איזה טוב מימיו, ועל ידי אותו הטוב הוא קשור להשם יתברך.

הַנִּיגוּן

(ה) אחר שמצא איזה נקודה טובה, יש להמשיך לחפש עוד נקודה שעל ידה הוא קרוב להשם יתברך, וכך ילך מנקודה לנקודה, ועל ידי כך הוא מברר את החלק הטוב שעל ידו הוא קשור להשם יתברך, מתוך מציאות הרע שלו שמרחיק אותו מהשם יתברך. ועל ידי הבידור הזה, נעשה ניגון^א, כי מציאות של ניגון נעשה על ידי שמברר רוח טובה מתוך רעה.

(ב) כשאדם מלמד זכות על יהודי אחר, יש לו לדעת שאין זו סתם מחשבה בעלמא, אלא יש ממשות באותה המחשבה, כי על ידי זה המחשבה הזאת שמוצא באותו הרשע מעט טוב, ודן אותו לכף זכות, על ידי זה הוא מעלה אותו באמת למעלה לכף זכות, ומעורר את הקשר שלו להשם יתברך, ועל ידי זה יוכל באמת לשוב בתשובה.

לְדוֹן אֶת עַצְמוֹ לְכַף זָכוֹת

(ו) וכשמיים עצה זו איזי יכול להתפלל כראוי, כי הסיבה שאדם אינו יכול להתפלל הוא מחמת שנפול עליו עצבות מאחר שרואה גדול ריחוקו מהשם יתברך [או שמרגיש שאיננו קשור להשם יתברך עד שאפילו אינו יודע מריחוקו], ועל ידי שמעורר בעצמו את השראת השכינה - בכח המחשבה שלו שברר מתוך כל הרע שלו איזה רוח טובה אשר שם הוא קשור להשם יתברך - על ידי זה נכנס בו שמחה ויכול להתחיל ולומר להשם יתברך.

(ג) כמו שצריך ללמד זכות על אחר, כמו כן יש לו לאדם ללמד זכות על עצמו. שבשעה שרואה עד כמה הוא רחוק מהשם יתברך, יאמר לעצמו שבכל זאת הוא עדיין קשור להשם יתברך, על ידי שעשה איזה מעשה טוב, שהרי אי אפשר שלא עשה איזה טוב מימיו.

וכאשר יזכיר לעצמו את הנקודה טובה שעל ידה הוא קשור להשם יתברך, על ידי זה יעורר באמת

א. ויש לבאר, שהתפשטות הרוח הטובה והשמחה בתוך הלב היא גם מהות של ניגון, שעל ידי זה גם יכול לומר ניגונים ותשבחות לה'.

של השראת השכינה כמו שהיה במשכן. וכל זה נמשך בכוחם של הצדיקים שבונים משכן לה' בעולם, על ידי שלוקחים המקורבים שלהם ומחזקים אותם לראות הטוב האמיתי שלהם, ולגלות להם שאין בהם חטא אמיתי, כמו תינוק שנולד, ועל ידי זה יכולים להתחדש לעסוק בתורה כמו התינוק שהבל פיו הוא בלא חטא.

י) והנה כל צדיק וצדיק בונה משכן כזה של גילוי אלקות של כמה וכמה יהודים שמצא בהם טוב והעלה אותם לתשובה, כי יש בענין זה כמה וכמה בחינות של בניית המשכן. אבל יש את הצדיק הכללי שהוא בחינת משה רבינו מהימנא שבונה את המשכן הכללי מכל ישראל, והוא יודע כל מה שעובר על כל אחד ואחד בעומק, עד שמתוך עומק הרע, והחשכות, בולטת ומאירה ביותר נקודת הטוב. וממנו מתעורר קדושת הטוב בכל ישראל ובתינוקות של בית רבן.

כסף ונחושת שלו, ובנה על ידי זה בית לה' שיוכל להשרות שכינתו ולהתגלות שם. כך הצדיקים שבכל דור ודור יש בהם בחינת משה, שמוצאים בכל אחד מישראל נקודות טובות, ועל ידי זה משרים השכינה בעולם, שיוכלו להרגיש הקשר להשם יתברך, כדוגמת המשכן.

ט) ועל כן התינוקות מתחילים ללמוד מקרא חומש, מפרשת ויקרא, כי התינוקות יש להם הבל פה נקי וזך שאין בו חטא, והם מטהרים את העולם בלימודם, וממשיכים השראת השכינה כמו שהיה במשכן. כי הם מקבלים את הבל פיהם הקדוש בלימוד התורה שלהם, מאותו המשכן שהשרה את שכינת עוזה בעולם. ועל כן מתחילים ללמוד מויקרא, אשר פרשה זו מדברת מגמר הקמת המשכן, ועל ידי זה שמתגלה להם שיש השראת שכינה עליהם, יכולים הם להכנס ללימוד התורה הקדושה. **וכמו** כן, יכול כל אחד לחדש מוחו ודעתו כתינוק שנולד, על ידי שמוגלה הטוב הפנימי שלו, וכך יש לו כח

לאור היסודות הללו, יתבאר להלן ענין השינה והקימה, וענין קימת חצות, וכל סדר ההשכמה, לבישת הבגדים, ברכות השחר, וסדר תפילת שחרית, וכן סדר ארבע פרשיות וענין יציאת מצרים. ומתוך הדברים יתבארו עצות נפלאות כיצד לקיים דברי המאמר למעשה - כל אחד בכל מצב ובכל זמן.

הַלְכוֹת הַשְּׁמֵמַת הַבְּקָר

הלכה א

יִתְגַּבֵּר כְּאִרֵי לְעֵמֶד בְּבִקְרָא לְעִבּוּדַת בּוֹרְאוֹ שְׂיֵהָא הוּא מְעוֹרֵר הַשְּׁחַר. הַג"ה,
שְׂוִיתֵי ה' לְנִגְדֵי תְּמִיד זֶה כְּלָל גְּדוֹל בְּתוֹרַת וְכו' (אורח חיים סימן א סעיף ב):

[א] כִּי אֵיתָא בְּדַבְרֵי רַבְנּוּ וְכו' (נלקוטי מוהר"ן סימן רפג) שְׂבִשְׂהָאָדָם מִתְחִיל לְחַפֵּשׂ עֲצָמוֹ וְרוֹאֵה
שֶׁהוּא רְחוֹק מְאֹד מִהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְהוּא מְלֵא חַטָּאִים וּפְגָמִים הַרְבֵּה, וְנִדְמָה לוֹ שֶׁהוּא
רְחוֹק מְטוֹב, אֲזִי הוּא צָרִיךְ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ וּלְמַצֵּא בְּעֲצָמוֹ אֵיזָה טוֹב כִּי אֵיךְ אֶפְשָׁר לְשַׂא
עֲשֵׂה אֵיזָה טוֹב מִיָּמָיו. וְאִם שְׂרוּאָה שְׁגָם מְעַט הַטוֹב שֶׁעָשָׂה הוּא מְלֵא פְעֻעִים, כִּי מְעַרְב
בְּפִסְלַת הַרְבֵּה, אִם עַל פִּי כֵן אֵי אֶפְשָׁר שְׂאִין בּוֹ אֵיזָה נִקְדָּה טוֹבָה עַל כֵּל פְּנִים. וְכֵן יִחַפֵּשׂ
וְיִמְצֵא בְּעֲצָמוֹ עוֹד אֵיזָה טוֹב, וְאִם שְׂזָה הַטוֹב גַּם בֵּן מְעַרְב בְּפִסְלַת הַרְבֵּה, אִם עַל פִּי כֵן
עַל כֵּל פְּנִים יֵשׁ בּוֹ אֵיזָה נִקְדָּה טוֹבָה. וְכֵן יִחַפֵּשׂ וְיִמְצֵא בְּעֲצָמוֹ עוֹד אֵיזָה נִקְדוֹת טוֹבוֹת.
וְעַל יְדֵי זֶה שֶׁדָּן אֶת עֲצָמוֹ לְכַף זְכוּת וּמוֹצֵא בְּעֲצָמוֹ אֵיזָה נִקְדוֹת טוֹבוֹת עֲדִין, אִם עַל
פִּי שֶׁעָשָׂה מַה שֶׁעָשָׂה וּפְגָם מַה שֶׁפָּגַם, עַל יְדֵי זֶה הוּא יוֹצֵא בְּאֵמֶת מִכַּף חוֹבָה
וְנִכְנַס בְּכַף זְכוּת בְּאֵמֶת, וְעַל יְדֵי זֶה יְכוֹל לְזַכּוֹת לְתִשׁוּבָה. וְזֶה בְּחִינַת 'וְעוֹד מְעַט וְאִין

ליקוטי הלכות המבואר

הלכה א

לשון השולחן ערוך

יִתְגַּבֵּר כְּאִרֵי לְעֵמֶד בְּבִקְרָא לְעִבּוּדַת בּוֹרְאוֹ שְׂיֵהָא הוּא מְעוֹרֵר הַשְּׁחַר. הַג"ה,
שְׂוִיתֵי ה' לְנִגְדֵי תְּמִיד זֶה כְּלָל גְּדוֹל בְּתוֹרַת וְכו' (אורח חיים סימן א סעיף ב):

תמצית דברי המאמר

[א] כִּי אֵיתָא בְּדַבְרֵי רַבְנּוּ וְכו' (נלקוטי מוהר"ן סימן רפג) שְׂבִשְׂהָאָדָם מִתְחִיל לְחַפֵּשׂ עֲצָמוֹ הֵיכֵן הוּא אוֹחַז
בְּרוּחַנִיּוֹת וְרוֹאֵה שֶׁהוּא רְחוֹק מְאֹד מִהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְהוּא מְלֵא חַטָּאִים וּפְגָמִים הַרְבֵּה, וְנִדְמָה לוֹ שֶׁהוּא
רַע וְרְחוֹק מְטוֹב, אֲזִי הוּא צָרִיךְ לְחַפֵּשׂ וּלְבַקֵּשׁ וּלְמַצֵּא בְּעֲצָמוֹ אֵיזָה נִקְדָּה שֶׁל טוֹב, כִּי [שֶׁהֵרִין] אֵיךְ אֶפְשָׁר
לְשַׂא עֲשֵׂה אֵיזָה מְצוּה אוֹ מַעֲשֵׂה טוֹב מִיָּמָיו. וְאִם שְׂרוּאָה שְׁגָם מְעַט הַטוֹב שֶׁעָשָׂה הוּא מְלֵא פְעֻעִים,

לחפש בעצמו נקודות טובות

כִּי מְעַרְב בְּפִסְלַת הַרְבֵּה, אִם עַל פִּי כֵן אֵי אֶפְשָׁר
שְׂאִין בּוֹ אֵיזָה נִקְדָּה טוֹבָה וְנִקְיָה לְגַמְרֵי עַל כֵּל פְּנִים. וְכֵן יִמְשִׁיךְ וְיִחַפֵּשׂ וְיִמְצֵא בְּעֲצָמוֹ עוֹד אֵיזָה נִקְדוֹה שֶׁל
טוֹב, וְאִם שְׂזָה הַטוֹב גַּם בֵּן מְעַרְב בְּפִסְלַת הַרְבֵּה, אִם עַל פִּי כֵן עַל כֵּל פְּנִים יֵשׁ בּוֹ אֵיזָה נִקְדָּה טוֹבָה
וְנִקְיָה לְגַמְרֵי. וְכֵן יִחַפֵּשׂ וְיִמְצֵא בְּעֲצָמוֹ עוֹד אֵיזָה נִקְדוֹת טוֹבוֹת וְכוּה יִדָּן עֲצָמוֹ לְכַף זְכוּת, וְיִכְרִיעַ עֲצָמוֹ
לְטוֹב וְכַדְלִקְמָן.

וְעַל יְדֵי זֶה שֶׁדָּן אֶת עֲצָמוֹ לְכַף זְכוּת זוֹאת עַל יְדֵי שְׂמוֹצֵא בְּעֲצָמוֹ אֵיזָה נִקְדוֹת טוֹבוֹת עֲדִין וּמְכַרִיעַ עֲצָמוֹ לְטוֹב, אִם עַל פִּי שֶׁעָשָׂה מַה שֶׁעָשָׂה וּפְגָם מַה שֶׁפָּגַם, עַל יְדֵי זֶה הוּא יוֹצֵא בְּאֵמֶת מִכַּף חוֹבָה מֵהַרַע וְהִרְיָחוֹק שְׂכִיסָה עֲלָיו, וְנִכְנַס בְּכַף זְכוּת בְּאֵמֶת - כִּי עַל יְדֵי שֶׁדָּן עֲצָמוֹ לְכַף זְכוּת, הוּא נַעֲשֵׂה בְּאֵמֶת טוֹב, וְעַל יְדֵי זֶה יְכוֹל לְזַכּוֹת לְתִשׁוּבָה. וְזֶה בְּחִינַת מַה שְׂכַתוֹב

על ידי שמסתכל על הטוב יכול לחזור בתשובה

השולחן הגדול הקב"ה, אשר מלא כל הארץ כבודו (ישעיהו א, ג) עומד עליו ורואה במעשיו, כמו שנאמר (ירמיהו כג, כד) 'אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם ה', מיד יגיע אליו היראה וההכנעה בפחד השם יתברך ובושתו ממנו תמיד, ולא יתבייש מפני בני אדם המלעיגים עליו בעבודת השם יתברך. גם בהצנע לכת ובשכבו על משכבו ידע לפני מי הוא שוכב, ומיד שיעור משנתו יקום בזריזות לעבודת בוראו יתברך ויתעלה". ג. קודם שמסתכל על הטוב, הוא

ג. ז"ל השו"ע: "יתגבר כארי לעמוד בבוקר לעבודת בוראו, שיהא הוא מעורר השחר. הג"ה, ועל כל פנים לא יאחר זמן התפלה שהצבור מתפלל. הג"ה, 'שויתני ה' לנגדי תמיד' (תהילים טו, ח), הוא כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים אשר הולכים לפני האלהים, כי אין ישיבת האדם ותנועותיו ועסקיו והוא לבדו בביתו, כישירתו ותנועותיו ועסקיו והוא לפני מלך גדול, ולא דבורו והרחבת פיו כרצונו והוא עם אנשי ביתו וקרוביו, כדבורו במושב המלך. כל שכן כשישים האדם אל לבו

רָשָׁע וְכוּ' (מהל"ס ל, י), עַל יְדֵי אוֹתוֹ הָעוֹד מֵעַט שְׂשֵׁם אֵינוֹ רָשָׁע, עַל יְדֵי זֶה וְהַתְּבוּנָתָהּ עַל מְקוֹמוֹ וְכוּ', עֵינֵי שָׁם.

וְעַל יְדֵי זֶה יִכַל לְשַׁמַּח אֶת עַצְמוֹ, וְאֵינוֹ יִכַל לְהִתְפַּלֵּל. וְזֶה בְּחִינַת 'אֲזַמְרָה לְאֱלֹקֵי בְּעוֹדֵי' (שם קמו, ג), עַל יְדֵי הָעוֹד מֵעַט שְׂמוּצָא בְּעַצְמוֹ, עַל יְדֵי זֶה יִכַל לְזַמַּר וּלְהוֹדוֹת לַה'. וְעַל יְדֵי זֶה נַעֲשִׂין נְגוּנִים, כִּי הַנְּגוּנִים נַעֲשִׂין עַל יְדֵי שְׂמֻכְרָרִין רוּחַ טוֹבָה מִן רוּחַ נִכְאָה וְכוּ' וְזֶהוּ 'אֲזַמְרָה' דִּיקָא, בְּחִינַת נְגוּנִים וְכוּ'.

וְכֵן צְרִיכִין לְדוֹן אֶת אַחֵרִים לְכַף זְכוּת, אֲפִלּוֹ רָשָׁע גָּמוֹר צְרִיכִין לְחַפֵּשׁ וּלְמַצֵּא בּוֹ אֵיזָה נִקְדָּה טוֹבָה וְכוּ' עֵינֵי שָׁם. וְכֵן יִשְׁכַּח זֹאת לְמַצֵּא נִקְדָּה טוֹבָה אֲפִלּוֹ בְּפוּשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל הוּא יִכַּח לְהֵיוֹת חָזֵן וּלְהִתְפַּלֵּל לְפָנֵי הָעַמּוּד וְכוּ', עֵינֵי שָׁם.

וְדַע שֶׁכָּל אֶחָד מִצְדִּיקֵי הַדּוֹר בּוֹנֵה מִשְׁכַּן שְׂמֻשָׁם מְקַבְּלִין תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן הַבַּר

לְקוּטֵי הַלְכוּת הַמְּבוּאָר

וְכֵמוּ שֵׁשׁ לְאָדָם לְדוֹן אֶת עַצְמוֹ לְכַף זְכוּת, כֵּן צְרִיכִין לְדוֹן אֶת אַחֵרִים לְכַף זְכוּת, וְאֲפִלּוֹ רָשָׁע גָּמוֹר צְרִיכִין לְחַפֵּשׁ וּלְמַצֵּא בּוֹ אֵיזָה נִקְדָּה טוֹבָה נְקִיָּה וּמְבוֹרֶרֶת וְכוּ' וְכֵן לְמַצוּא בּוֹ עוֹד וְעוֹד נְקוּדוֹת שֶׁל טוֹב, וְלִהְיוֹת אוֹתוֹ לְכַף זְכוּת, וְעַל יְדֵי זֶה מְחַזֵּיר אוֹתוֹ בְּתוֹכָהּ עֵינֵי שָׁם. וְכֵן יִשְׁכַּח זֹאת - לְמַצֵּא נִקְדָּה טוֹבָה אֲפִלּוֹ בְּפוּשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל, הוּא יִכַּח לְהֵיוֹת חָזֵן וּלְהִתְפַּלֵּל לְפָנֵי הָעַמּוּד וְכוּ' - שׁוֹה נִקְרָא שְׂמוּצִיא אֶת הַרְבִּים יְדֵי חוֹבְתָם דֵּהֵיִינוּ שְׂמַעְלָה אוֹתָם וְכֵן הֵם מְתַחֲזָקִים לְהִתְפַּלֵּל, כִּי כְמוֹ שֶׁכָּל אֶחָד אֵינוֹ יִכַּח לְהִתְפַּלֵּל רַק עַל יְדֵי שְׂמֻכְרָרֵי אֶת הַטוֹב שְׂבוּ, כֵּן גַּם הַצִּיּוֹר אֵינֶם יִכַּח לְהִתְפַּלֵּל עַד שִׁיתְּבַר הַטוֹב שְׂבָהֶם, עֵינֵי שָׁם.

(מהל"ס ל, י) 'וְעוֹד מֵעַט וְאֵינוֹ רָשָׁע וְהַתְּבוּנָתָהּ עַל מְקוֹמוֹ וְאֵינוֹ' - כְּלוֹמֵר עַל יְדֵי שְׂמוּצָא בְּעַצְמוֹ אֶת אוֹתוֹ הָעוֹד מֵעַט טוֹב שְׂשֵׁם אֵינוֹ רָשָׁע, עַל יְדֵי זֶה וְהַתְּבוּנָתָהּ עַל מְקוֹמוֹ' - הַקּוֹדֵם, וְתִרְאֶה שֶׁאֵינוֹ שָׂם, כִּי כִּכֵּר עַל לְמַדְרָגָה גְבוּהָהּ יוֹתֵר, עֵינֵי שָׁם.

וְעַל יְדֵי זֶה שְׂמַחְתְּכֵל עַל הַטוֹב שְׂבוּ יִכַּח לְשַׁמַּח אֶת עַצְמוֹ - בְּטוֹב שְׂמַחְגָּלָה בּוֹד, וְאֵינוֹ יִכַּח לְהִתְפַּלֵּל - מִתְּחִיל שְׂמַחָה וְקִרְבַּת ה'. וְזֶה בְּחִינַת מַה שְׂכַתּוּב (שם קמו, ג) 'אֲזַמְרָה לְאֱלֹקֵי בְּעוֹדֵי', כְּלוֹמֵר, עַל יְדֵי הַיְּבוּעוֹדֵי הֵיִינוּ עַל יְדֵי הָעוֹד מֵעַט שְׂמוּצָא בְּעַצְמוֹ, עַל יְדֵי זֶה - אֲזַמְרָה, הֵיִינוּ שִׁכַּח לְזַמַּר וּלְהוֹדוֹת לַה'. וְעַל יְדֵי זֶה [בִּירוּר הַטוֹב מֵהָרַע] נַעֲשִׂין נְגוּנִים, כִּי הַנְּגוּנִים נַעֲשִׂין עַל יְדֵי שְׂמֻכְרָרִין רוּחַ טוֹבָה מִן רוּחַ נִכְאָה וְכוּ' - כְּמוֹ כְּלֵי נְגִינָה שְׂמַלֵּא רוּחַ, וְהַמְּנַגֵּן מְבַרֵּר בִּידוֹ עַל מִיתָרֵי וְנִקְבֵי הַכְּלֵי, וְעַל יְדֵי זֶה מְבַרֵּר אֶת הָרוּחַ שְׂבַכְלֵי שִׁיצָא בְּמַדָּה וּבְמִשְׁקַל הָרְאוּי, וְעַל יְדֵי זֶה נַעֲשֶׂה נִיגוּן, כֵּן גַּם הָאָדָם מֵלֵא רוּחַ הַמְּעוֹרָב מְרוּחַ טוֹבָה וְרוּחַ נִכְאָה, וְעַל יְדֵי שְׂמֻכְרָרֵי אֶת הַטוֹב מֵהָרַע, נַעֲשֶׂה הַנִּיגוּן ה', וְזֶהוּ שְׂנִקְטַת הַפְּסוּקָה לְשׁוֹן 'אֲזַמְרָה' דִּיקָא, שׁוֹה בְּחִינַת נְגוּנִים וְכוּ'.

על ידי שמסתכל על הטוב יכול לשמוח ולהתפלל

לאחר שהתבאר ענין השליח ציבור, שתפקידו ללקט את הטוב של כל הציבור, יתבאר להלן שזו עבודת הצדיקים - ללקט את הטוב שיש בכל אחד מישראל, ועל ידי זה לבנות משכן שהוא מקום של קדושה והשראת השכינה. ויש בזה כמה דרגות; כל צדיק לפי מדרגתו, כך מספר הנשמות שתחתיו. ויש צדיקים מופלגים שהם שורש נשמות ישראל, והם בונים את הכח הכללי של השראת השכינה בעולם. והתינוקות של בית רבן מקבלים את קדושת הכל פיהם ממשכנות אלו!

לאחר שהתבאר כיצד אדם יכול להוציא את עצמו מהמצב של הריחוק, ולהתקרב לה'. יתבאר עתה שיש בכוחו לפעול זאת גם אצל אחרים - לברר בהם את הטוב מתוך הרע, וכך להחזירם בתשובה ולקרבם להשם יתברך:

למצוא באחרים נקודות טובות - טובות - ולדון לכף זכות

וְדַע, שֶׁכָּל אֶחָד מִצְדִּיקֵי הַדּוֹר מְלַקֵּט אֶת הַטוֹב שֶׁל הַנְּשָׁמוֹת שְׂתַחֲתִין, וְעַל יְדֵי זֶה הוּא בּוֹנֵה מִשְׁכַּן - הֵיכַל עֲלִיּוֹן שֶׁל קְדוּשָׁתֵי שְׂמֻשָׁם [מֵהַמְּשַׁכֵּן] מְקַבְּלִין

הרע שמעורב בו, ומשום כך אז דווקא עיקר השמחה, כי מחמת שהטוב עלה והרע נכנע על ידי הביורור, אין הרע והחסרון מפריע לשמחה, וכעין המובא בלקוטי מוהר"ן סימן קעח. ה. כמובא בלקוטי מוהר"ן סימן נד אות ו. ו. על פי ביאור הליקוטים. ז. עניין זה מזכר כאן בקיצור, ולקמן באות ד הוא מתבאר באריכות. ת. כמבואר

נמצא בכף חובה והתגברות מדת הדין, ואז קשה לו לשוב בתשובה, אך כאשר מעורר את הטוב שבו, ואת הקשר שיש לו עם השם יתברך, על ידי זה הוא מתעוררים חסדי ה' עליו ואז יכול לשוב בתשובה, וראה לקמן אות ג שעל ידי ביורור הטוב נמשך עליו י"ג מדות הרחמים. ד. וכפי המבואר במאמר ולקמן, הטוב הזה הוא התברר ויצא מן

הצדיקים בונים משכן - על ידי הטוב שבכל אחד מישראל

פיהם שאין בו חטא, בשביל זה הם מתחילין מן 'ויקרא' וכו' (ויקרא רבה ג, א) עין שם. וזה הצדיק שיכול ללקט בל הטוב שנמצא בכל אחד, הוא יודע כל הבחינות שיש בענין זה של המשכנות הנ"ל שבונים הצדיקים שמשם מקבלין התינוקות של בית רבן הכל פיהם שאין בו חטא וכו', עין שם כל זה היטב היטב:

[ב] וזה בחינת התעוררות השנה. כי בשאדם רואה שרחוק מהשם יתברך וכו', זה בחינת שנה, שהיא אחד מששים במיתה (ברכות נ:): ובשמשפוש ומבקש ומוצא בעצמו

ליקוטי הלכות המבואר

גדול שכל נשמות ישראל תחתיו, וזה הצדיק שיכול ללקט בל הטוב שנמצא בכל אחד מישראל, הוא יודע [ופועל] יא כל הבחינות שיש בענין זה של המשכנות הנ"ל שבונים הצדיקים שמשם מקבלין התינוקות של בית רבן הכל פיהם שאין בו חטא וכו' עין שם כל זה היטב היטב:

תינוקות של בית רבן את הכל פיהם שכולו טוב ואין בו חטא, ובשביל זה הם מתחילין ללמוד מן 'ויקרא' וכו' (ויקרא רבה ג, א) ששם מזכרים הקרבנות שהם מביאים טהרה, וכמו הכל פיהם של התינוקות שלא טעמו טעם חטא, ומשם נמשך קדושת תורתם, עין שם. וכשם שכל צדיק מלקט את הטוב של הנשמות שתחתיו, כן יש צדיק

כאשר אדם מרגיש רחוק מה', הוא מחמת שאינו רואה את הטוב שבו, וזה מחמת שהטוב והרע שבו מעורבים, עד שהרע מכסה על הטוב. וזה גורם לאדם כבדות ועצבות, שמונע ממנו להתפלל ולהיכנס אל הקדושה, וגורם לו להתרחק וליפול. * ולכן עליו לחפש את הטוב שיש בו, ולברר אותו מתוך הרע, וצריך לדון עצמו לכף זכות ועל ידי זה יכול להיכנס אל הקדושה. * על ידי בירור הטוב מהרע, נעשה כח של ניגון ושמחה, שעל ידי זה יכול להרגיש קרבת ה' ולהתפלל כראוי. * כשם שאדם צריך לעשות זאת בעצמו, כך צריך לעשות זאת גם אצל אחרים, דהיינו לברר בהם את הטוב מהרע, וכך הוא מוציא אותם הרע, ומחזיר אותם בתשובה. * עבודה זאת היא העבודה של השליח ציבור, שצריך ללקט את הטוב מכל הציבור, כדי שיוכלו להתפלל, וזו עבודת הצדיקים - ללקט את הטוב שבנשמות ישראל, כדי לבנות 'משכן' דהיינו מקום של קדושה והשראת השכינה. * מהמשכן נמשך הכח של 'הכל פה שאין בו חטא', שעל ידי זה יכול כל אחד להתחיל בלימוד התורה ועבודת ה' כראוי.

מאמר זה הוא מהיסודות של רבינו'ל כמובא בו ש'הזהיר מאד ללכת עמו', ולהלן בדברי ההלכה יתבאר היסודות הללו בהרחבה, ובתוך הדברים יתבאר הסעיף הראשון בשולחן ערוך, העוסק בהשקמת הבוקר, וקיום הפסוק 'שיויתי ה' לנגדי תמיד', וכן יתבאר סדר יומנו וחיונו של האדם - השינה וההשכמה, קימת חצות, סדר ברכות השחר ותפילת שחרית, ועוד, ומתוך כך יתבארו עצות ודרכים רבים כיצד לקיים את היסוד המבואר בדברי המאמר.

התעוררות מהשינה

מבאר שהרגשת הריחוק מה' - הוא בחינת שינה ותרדמה מעבודת ה', והתעוררות השינה - הוא כשמרגיש קרוב לה', וזאת על ידי שמחיה עצמו בנקודות טובות:

מחשבת ריחוק נקרא שינה

[ב] וזה [ההסתכלות על הטוב], הוא בחינת התעוררות השנה. כי בשאדם רואה שרחוק מהשם יתברך וכו' ועל ידי זה מאבד את החיות שלו, וזה בחינת שנה"ג, שאז האדם מוטל בלי חיות, כמו מיתה ח"ו,

שבנשמות ישראל, אזי כל אחד מהם נעשה כמו תינוקות של בית רבן ואזי יכול להתחיל לעסוק בתורה ולהיכנס אל הקדושה. נמצא שהתחלת עבודתו של כל אחד הוא מ'ויקרא', דהיינו מקדושת המשכן, שהוא בירור הטוב, וכך עולה מקשרי המאמר בענין ההתחלה שמתחילין התינוקות וכן כל אדם. ועיין בביאור הליקוטים בד"ה והנה, בד"ה נעשין, ובד"ה אינו. יג. ראה לשון מוהר"ת בביאור יותר בהלכות תחומין הלכה ו אות י ו"ל: "כי כשאדם מונח בדעתו בקטנות ושפלות עד שאינו יכול להתפלל ולשוב לה' יתברך על ידי זה, וזהו בחינת שינה, וצריך להתעורר משנתו על

לקמן באות ט. ט. שבת קיט, ב. ו"ל הגמרא: "אין העולם מתקיים אלא בשביל הכל תינוקות של בית רבן וכו', אינו דומה הכל שיש בו חטא להכל שאין בו חטא". וראה זוה"ק ח"ג יז, ב. וזהו חדש שיר השירים יט, א. י. ז"ל המדרש: "מפני מה מתחילין לתינוקות בתורת כהנים ואין מתחילין בבראשית, אלא שהתינוקות טהורין והקרבנות טהורין יבואו טהורין ויתעסקו בטהורים". יא. על פי ביאור הליקוטים. יב. ולקמן מבאר שעל ידי עליית הטוב מתעוררים מדות הרחמים ומתהפכים עונות לזכויות, ונמצא שהאדם ללא חטא ויש להבין מכך, שכאשר הצדיקים מבררים את הטוב